

CYNGOR SIR YNYS MON

PWYLLGOR:	CYNGOR SIR
DYDDIAD:	4 MAWRTH 2010
TEITL YR ADRODDIAD:	PROTOCOL HUNANREOLI
ADRODDIAD GAN:	ARWEINYDDION GRWPYAU
PWRPAS YR ADRODDIAD:	I HYRWYDDO HUNANREOLI

Egwyddorion Cyffredinol

- Hyrwyddo ymddygiad o safon uchel er mwyn hybu parch ac ymddiriedaeth ymhlith aelodau a rhwng aelodau a swyddogion
- Onid yw'r haerid o gamymddwyn ymhlith aelodau yn un difrifol* cymerir pob cam rhesymol i ddatrys unrhyw anghydfod trwy broses fewnol y cytunir arni
- Y cam diwethaf fydd troi at reoleiddwyr allanol
- Bydd yr Aelodau yn osgoi pob gwrthdrawiad personol mewn fforwm gyhoeddus, ac yn arbennig yn y Cyngor llawn a thrwy'r cyfryngau
- Ni fydd yr ymrwymadau hyn yn rhwystro unrhyw drafodaeth na sgrwtini wleidyddol ddilys
- Disgyblaeth ymhlith y grŵp fydd conglfaen yr hunanreoli a bydd yr Arweinyddion Grwpiau yn cymryd y cyfrifoldeb am aelodau'r Grwpiau
- Bydd Arweinyddion y Grwpiau yn gweithio, fel unigolion a chyda'i gilydd, i sicrhau cydymffuriad gyda'r protocol hwn
- Bydd yr Aelodau yn ymrwmo i hyfforddiant a datblygiad er mwyn cefnogi'r protocol

*tystiolaeth o ddifrod troseddol neu wirioneddol i drydydd parti nad oes modd ei ddatrys, neu ymddygiad lle mae dystiolaeth sylweddol o dorri'r Cod Ymddygiad mewn modd difrifol a phetai hynny'n cael ei brofi yn gallu arwain at gosb gan y Pwyllgor Safonau neu gan Bwyllgor Dyfarnu.

Osgoi problemau

Er mwyn cyfyngu cymaint ag y bo'n bosib ar nifer yr achosion o haeriadau o dorri'r rheolau mae Arweinyddion yr holl Grwpiau wedi ymrwmo i:-

- **Cynllun Datblygu Aelodau** – byddant yn sicrhau ymrwymiad aelodau eu grwpiau i'r cynllun hwn. Gwneir popeth o fewn rheswm i sicrhau bod y Cynllun Datblygu yn addas i anghenion yr aelodau a hefyd i sicrhau y bydd yr hyfforddiant yn fyr, yn bwrpasol ac yn fywiog – nid hyfforddiant maith, technegol a diflas a hwnnw'n atgoffa

rhai aelodau o hyfforddiant y buont arno yn y gorffennol. Sefydli'r gweithgor ar y cyd o aelodau, a chan gynnwys y Pencampwr Datblygu Aelodau, aelod o'r Pwyllgor Safonau, Swyddogion a chynrychiolwyr Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i yrru'r Cynllun yn ei flaen, i fesur ei lwyddiant a hefyd i gyflwyno unrhyw newidiadau neu ddiwygiadau i'r cyfryw Gynllun wrth i hwnnw dyfu ac esblygu.

- **Disgrifiadau Swydd ac Adroddiadau Blynyddol** - Mae Arweinyddion y Grwpiau wedi ymrwngwyo i sicrhau bod holl aelodau'r grŵp unigol, gan gynnwys y rheini ar y fainc gefn, yn cytuno ac yn llofnodi "Disgrifiadau Swydd" a manyleb unigolyn fel ffordd o atgyfnerthu'r egwyddorion uchod a thafllu mwy o oleuni ar swyddogaeth a chyfrifoldeb yr aelodau.
- **Siartr Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru** - Bydd y Cyngor yn llofnodi'r Siartr, yn rhoddi pob cefnogaeth i'w amcanion, ac mae hynny'n cynnwys mynd ati i benodi Pencampwr Datblygu Aelodau. Arweinyddion y Grwpiau fydd yn gyfrifol am sicrhau bod yr aelodau unigol yn gwbl ymrwymedig i hyfforddiant ac i gadw'r hyfforddiant hwnnw dan arolwg.

Swyddogaeth Arweinydd y Grwp mewn Achosion Difrifol

Hwn yw'r diffiniad o achos difrifol:

***tystiolaeth o ddifrod troseddol neu wirioneddol i drydydd parti nad oes modd ei ddatrys, neu ymddygiad lle mae dystiolaeth sylweddol o dorri'r Cod Ymddygiad mewn modd difrifol a phetai hynny'n cael ei brofi yn gallu arwain at gosb gan y Pwyllgor Safonau neu gan Bwyllgor Dyfarnu.**

Bydd cwyn gan aelod yn erbyn aelod o'r un grŵp yn cael ei throsglwyddo i Arweinydd y Grŵp. Bydd cwyn gan aelod ynghylch gweithgaredd aelod o grŵp gwleidyddol gwahanol yn cael ei thrafod gydag Arweinydd Grŵp yr achwynydd, ac wedyn bydd hwnnw yn trosglwyddo'r mater i'r Arweinydd Grŵp sydd â chyfrifoldeb am yr aelod hwnnw y ceir cwyn yn ei erbyn.

Bydd Arweinydd y Grŵp hwnnw sydd gyda'r cyfrifoldeb am yr aelod y cyflwynir y gŵyn yn ei erbyn yn trosglwyddo'r mater i'r awdurdod priodol. Ond cyn trosglwyddo efallai y bydd Arweinydd y Grŵp eisiau sylwadau Arweinyddion y Grwpiau eraill. Mae modd cael cyngor technegol am ffeilio cwynion trwy gysylltu gyda'r Rheolwr-gyfarwyddwr neu'r Swyddog Monitro.

Swyddogaeth Arweinyddion y Grwpiau a Chwynion Llai Difrifol

Bydd cwyn gan aelod yn erbyn aelod o'r un grŵp yn cael ei throsglwyddo i Arweinydd y Grŵp. Bydd cwyn gan aelod ynghylch gweithgaredd aelod o grŵp gwleidyddol gwahanol yn cael ei thrafod gydag Arweinydd Grŵp yr achwynydd, ac wedyn bydd hwnnw yn trosglwyddo'r mater i'r Arweinydd Grŵp sydd â chyfrifoldeb am yr aelod hwnnw y ceir cwyn yn ei erbyn.

Ar ôl derbyn cwyn, swyddogaeth Arweinyddion y Grwpiau yw cymryd cyfrifoldeb am ddisgyblaeth y tu mewn i'r grwpiau. Bydd y drefn o sicrhau disgyblaeth yn y grwpiau yn anelu at fod yn anffurfiol, a sicrhau atebion mewn cyfarfodydd wyneb yn wyneb. Bydd raid

i Arweinyddion y Grwpiau gadw rhai cofnodion ond ni fydd y broses yn cael ei gorlwytho gan ddogfennau. Rhaid i'r pwyslais fod ar hyfforddi, ar addysgu, cymodi a chyflafareddu.

Mewn achosion eithriadol, neu pan fo torri cyson ar reolau, yna bydd modd defnyddio, pan fo'n briodol, gosb megis tynnu'r unigolyn oddi ar bwylgor neu oddi ar gorff allanol.

Cyn ystyried yr un gosb neu hyfforddiant gall Arweinydd y Grwp priodol ymgynghori gyda phanel anffurfiol (cyfarfod yn breifat) ac arno unrhyw ddau aelod o'r Pwyllgor Safonau. Bydd y Pwyllgor Safonau yn ceisio bod yn deg a bod yn gyson gyda'r ddisgyblaeth honno a orfodir ym mhob grwp.

Yng nghyfarfod arferol nesaf yr Arweinyddion Grwpiau trafodir unrhyw fater disgyblaethol a gyfeiriwyd i Arweinydd Grwp gyda'r Grwp, a chyda'r nod o sicrhau bod cosb deg a chyson yn cael eu defnyddio.

Aelodau Rhydd

Yn achos aelodau rhydd bydd Cadeirydd y Cyngor yn cyflawni swyddogaeth Arweinydd Grwp. Bydd pryderon ynghylch ymddygiad unrhyw aelod rhydd yn cael eu trosglwyddo i'r Cadeirydd a bydd ef wedyn yn defnyddio'r un egwyddorion a'r un safonau â'r rheini y bydd yr Arweinyddion Grwpiau yn eu defnyddio o ran hyfforddi, cymodi, cyflafareddu.

Onid yw aelod rhydd yn cytuno i gydweithio yn rhesymol gyda Chadeirydd y Cyngor, neu os ydyw'r torri yn un sylweddol, neu os ydi'r rheolau'n cael eu torri'n gyson, yna gall y Cyngor dynnu'r aelod rhydd oddi ar unrhyw bwylgor a neilltuwyd iddo gan y Cyngor llawn. Bydd cynnig o'r fath yn cael ei gyflwyno gan Arweinyddion y Grwpiau ar y Cyd i'r Cyngor.

Unwaith eto, gall y Cadeirydd neu'r Arweinyddion Grwpiau ofyn i Banel anffurfiol o'r Pwyllgor Safonau gynnig cyngor ar y gosb briodol i'w defnyddio.

Torri Rheolaidd

Pan fo'r rheolau'n cael eu torri'n rheolaidd neu pan fo Arweinyddion y Grwpiau yn pryderu bod ymddygiad aelod neu aelodau yn gwneud drwg i'r berthynas rhwng y grwpiau gwleidyddol neu i enw da'r Cyngor, yna bydd Arweinyddion y Grwpiau'n cyfarfod gyda'r Rheolwr-gyfarwyddwr a'r Swyddog Monitro i gytuno ar ffordd ymlaen. Rhoddir sylw i drosglwyddo materion ar y cyd gan yr Arweinyddion Grwpiau i'r Ombwdsmon, yng nghyswllt torri rheolau lefel isel yn gyson. Yn ogystal, bydd yr Arweinyddion Grwpiau, gyda'i gilydd, yn cymryd y cyfrifoldeb hwn yng nghyswllt aelodau rhydd.

Gweithredu y tu allan i'r Protocol

Pan fo aelod yn cymryd camau y tu allan i'r Protocol hwn (fel enghraifft cyfeirio mater yn uniongyrchol i'r Ombwdsmon, i'r Archwilwyr neu'r cyfryngau etc) yna bydd yr Arweinyddion Grwpiau yn trin peth o'r fath fel torri'r ddisgyblaeth mewn modd difrifol. Y dull hwn y bydd y Cadeirydd yn ei ddilyn hefyd yng nghyswllt ymddygiad aelodau rhydd.

Ymchwiliadau

Os bydd angen gwneud rhywfaint o ymchwiliadau mewnol ynghylch cwyn yna bydd Arweinydd y Grwp y mae'r aelod y cyflwynwyd y gŵyn yn ei gylch yn rhan ohono, yn rhydd

i ofyn i'r Rheolwr-gyfarwyddwr drefnu i'r ymchwiliadau ddigwydd. Gan fod raid gwneud defnydd priodol bob amser o adnoddau'r Cyngor bydd y penderfyniad hwn yn cael ei wneud yn ôl disgrisiwn llwyr y Rheolwr-gyfarwyddwr – yn gyntaf bydd raid iddo ef fod yn berffaith fodlon bod yr ymchwiliadau yn angenrheidiol ac yn briodol a hynny ar ôl ystyried yr egwyddor o ymateb yn gymesur.

Pwyllgor Safonau

- Oherwydd materion o wrthdaro a allai godi bydd yr ymwneud â'r Pwyllgor Safonau bob amser wedi'i gyfyngu i ddim rhagor na dau aelod. Bydd y ddau aelod yn cyfrannu yn ôl rota ac yn ôl pwy fydd ar gael.
- Bydd Aelodau'r Pwyllgor Safonau yn chwarae rhan gefnogol / cynnig cyngor i Arweinyddion y Grwpiau a chychwynnir y broses hon yn ôl dymuniad Arweinydd y Grwp mewn unrhyw achos penodol.
- Bydd cyfarfodydd o'r fath yn rhai preifat ac anffurfiol.
- Bydd yr holl ddogfennau, nodiadau mynychu, nodiadau ffeil neu nodiadau cyngori sy'n cael eu cyfnewid rhwng Arweinydd y Grwp (neu Gadeirydd y Cyngor yn ôl yr angen) ac aelodau'r Pwyllgor Safonau bob amser yn breifat ac yn gyfrinachol.
- Pryd bynnag y bydd y Pwyllgor Safonau yn gweithredu fel corff sy'n cynnig cyngor i Arweinyddion y Grwpiau/Cadeirydd y Cyngor, ni fydd ganddo hawl i gosbi. Ond mater i Arweinydd y Grwp fydd gofyn i'r Pwyllgor Safonau, fel y cam diwethaf un, ryddhau cosb gyhoeddus yn erbyn aelod o grwp. Pan fo sylw yn cael ei roddi i gamau o'r fath, bydd yr aelod a all fod yn destun cerydd neu gosb, yn cael cyfle rhesymol i gyflwyno sylwadau i aelodau'r Pwyllgor Safonau, un ai yn bersonol neu'n ysgrifenedig.
- Un o'r argymhellion y gall y Pwyllgor Safonau ei wneud yw argymhelliad bod Arweinydd Grwp yn cymryd camau yn erbyn un o aelodau'r Grwp a all olygu ei dynnu oddi ar Bwyllgor neu gorff allanol neu hyd yn oed roi gwybod am yr aelod i'r Ombwdsmon neu i reolydd priodol arall.

Cwynion gan Swyddogion

- Bydd yr egwyddorion a'r trefniadau sydd yn y Protocol hwn, hefyd yn berthnasol i gwynion gan swyddogion ac eithrio:-
 - y bydd unrhyw gŵyn ganddynt hwy yn cael ei chyfeirio yn y lle cyntaf, trwy'r Pennaeth Gwasanaeth perthnasol, i'r Rheolwr-gyfarwyddwr. Wedyn bydd y Rheolwr-gyfarwyddwr, os ydyw'n briodol, yn trosglwyddo'r mater i Arweinydd y Grwp priodol neu i Gadeirydd y Cyngor.
 - Ni fydd y Protocol hwn yn amharu dim ar hawliau contract unrhyw swyddog i gyflwyno cwynion dan drefniadau neu'r weithdrefnau Adnoddau Dynol.

Bydd y Protocol hwn yn cael ei adolygu ym mis Mai 2011.

From: Eiddwen Merritt <Eiddwen.Merritt@ceredigion.gov.uk>
To: s-chapman@southwales-fire.gov.uk;
Amanda_Haslam@flintshire.gov.uk; Barry_Davies@flintshire.gov.uk;
Admin@acses.org.uk; . . .
Date: 09 August 2011 7:27am
Subject: FW: Update on the code for the ACSeS Group

Please find enclosed for your attention a note from Katrin at the Ombudsman's Office. We can no doubt discuss at our next meeting but do please forward any observations on this in the meantime.

Many thanks,

Claire

From: Katrin Shaw [mailto:Katrin.Shaw@ombudsman-wales.org.uk]
Sent: 08 August 2011 13:12
To: Claire Jones
Cc: Eiddwen Merritt
Subject: Update on the code for the ACSeS Group

Dear Claire,

Peter has been contacted by some of the Monitoring Officers recently in relation to their authorities proposals for their Standards Committees to deal with low level members vs member code complaints. Although we've responded to the specific enquiries he thought it would be helpful if we updated everyone generally on the issue.

As you may know he has sought the views of the Welsh Government and the WLGA on the possibility of enhancing the role of standards committees within the current legislative framework. He is supportive of the proposal that whenever possible issues are resolved locally in the first instance, and only referred to him if they are not capable of local resolution. The extent to which it is feasible to do so is dependent upon the Welsh Government's view on the future of the Code and whether legislation is proposed in the near future.

As the Code is currently drafted, Peter could not require members to utilise any local protocol before complaining to him, but subject to the Welsh Government's position he would strongly encourage them to do so and consider any complaints where members had not sought to resolve issues first in this context, and it would in all likelihood inform his decision as to whether or not to investigate. This is analogous to Peter's approach in cases of maladministration where we often seek to achieve local resolution where this is possible, to avoid the need for a formal investigation.

Where any complaints are of a more serious nature, for example, if a failure to declare an interest had allegedly tainted a planning decision or where there is an accusation of bullying supported by evidence to that effect, Peter is of the view that it would be most appropriate for such complaints to be referred to this office.

We will update the ACSeS group more generally when the Welsh Government gives a view on the way forward.

Regards

Katrin Shaw

--

Ymwadiad:

Er y cymerir pob gofal posib i sicrhau cywirdeb unrhyw wybodaeth a chyingor a roddir yn yr ohebiaeth hon, ni dderbynnir atebolrwydd am unrhyw golledion a all godi o unrhyw gamgymeriadau sy'n gynwysedig ac fe'ch atgoffir o'r angen i chi ofyn am gyngor proffesiynol eich hun.

Bwriedir y neges ebost hon, ac unrhyw atodiadau iddi, at sylw'r person(au) y'i danfonwyd atynt yn unig. Os nad chi yw'r derbynnydd y cyfeiriwyd y neges hon ato ef neu hi, neu'r person sydd gyfrifol am drosglwyddo'r neges hon iddo ef neu hi, mi ddylech hysbysu'r anfonwr ar eich union. Oni bai mai chi yw'r person neu gynrychiolydd y person y cyfeiriwyd y neges hon at ef neu hi nid ydych wedi eich awdurdodi i, ac ni ddylech chi, ddarllen, copio, dosbarthu, defnyddio na chadw'r neges hon nac unrhyw gyfran ohoni.

O dan y Ddeddf Amddiffyn Data 1998 a Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 gellir datgelu cynnwys y negest ebost hon.

Disclaimer:

While reasonable care is taken to ensure the correctness of any information and advice given in this correspondence no liability is accepted for losses arising from any errors contained in it and you are reminded of the need to obtain your own professional advice.

The information in this email and any attachments is intended solely for the attention and use of the named addressee(s). If you are not the intended recipient, or person responsible for delivering this information to the intended recipient, please notify the sender immediately. Unless you are the intended recipient or his/her representative you are not authorised to, and must not, read, copy, distribute, use or retain this message or any part of it.

Under the Data Protection Act 1998 and the Freedom of Information Act 2000 the contents of this email may be disclosed.

--

Ymwadiad:

Er y cymerir pob gofal posib i sicrhau cywirdeb unrhyw wybodaeth a chyingor a roddir yn yr ohebiaeth hon, ni dderbynnir atebolrwydd am unrhyw golledion a all godi o unrhyw gamgymeriadau sy'n gynwysedig ac fe'ch atgoffir o'r angen i chi ofyn am gyngor proffesiynol eich hun.

Bwriedir y neges ebost hon, ac unrhyw atodiadau iddi, at sylw'r person(au) y'i danfonwyd atynt yn unig. Os nad chi yw'r derbynnydd y cyfeiriwyd y neges hon ato

ef neu hi, neu'r person sydd gyfrifol am drosglwyddo'r neges hon iddo ef neu hi, mi ddylech hysbysu'r anfonwr ar eich union. Oni bai mai chi yw'r person neu gynrychiolydd y person y cyfeiriwyd y neges hon at ef neu hi nid ydych wedi eich awdurdodi i, ac ni ddylech chi, ddarllen, copio, dosbarthu, defnyddio na chadw'r neges hon nac unrhyw gyfran ohoni.

O dan y Ddeddf Amddiffyn Data 1998 a Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 gellir datgelu cynnwys y neges ebost hon.

Disclaimer:

While reasonable care is taken to ensure the correctness of any information and advice given in this correspondence no liability is accepted for losses arising from any errors contained in it and you are reminded of the need to obtain your own professional advice.

The information in this email and any attachments is intended solely for the attention and use of the named addressee(s). If you are not the intended recipient, or person responsible for delivering this information to the intended recipient, please notify the sender immediately. Unless you are the intended recipient or his/her representative you are not authorised to, and must not, read, copy, distribute, use or retain this message or any part of it.

Under the Data Protection Act 1998 and the Freedom of Information Act 2000 the contents of this email may be disclosed.

CYNGOR SIR YNYS MÔN

CYFARFOD:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	14 Rhagfyr 2011
TEITL YR ADRODDIAD:	Adolygu'r Protocol ar gyfer y Berthynas rhwng Aelodau a Swyddogion gan gynnwys canlyniad y cynllun peilot ar gyfer y Protocol Hunanreoleiddio
ADRODDIAD GAN:	Cyfreithiwr y Swyddog Monitro
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Rhoi gwybod i'r Pwyllgor Safonau am y datblygiadau

1. Cafodd y Protocol ar gyfer Hunanreoleiddio ei fabwysiadu gan y Cyngor llawn ar 4 Mawrth 2010 ac mae copi o'r ddogfen ynghlwm yn Atodiad 1 (13876/85543 &85544).
2. Mae Rhaglen Waith y Pwyllgor Safonau yn cynnwys 3 mater sy'n ymwneud â'r agwedd hon, sef:
 3. " Ar gais unrhyw Arweinydd Grŵp, cymryd rôl ymgynghorol mewn perthynas â materion sy'n codi dan Brotocol arfaethedig y Cyngor ar gyfer Hunanreoleiddo."
 11. "Adolygu Protocol y Cyngor ar gyfer y Berthynas rhwng Aelodau a Swyddogion, 5.3 yn y Cyfansoddiad ar hyn o bryd, a hynny ochr yn ochr â'r Protocol Gwybodaeth."
 12. "Cynllun Peilot ar gyfer Hunanreoleiddio."
3. Ynghlwm fel Atodiad 2, mae copi o e-bost a anfonwyd ar 8 Awst 2011 gan Katrin Shaw, y Rheolwr Ymchwilio gyda'r Ombwdsman Gwasanaethau Cyhoeddus yng Nghymru. Gellir gweld bod yr Ombwdsman, Llywodraeth Cymru a Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru wrthi'n ystyried y mater hwn. Bydd y Pwyllgor Safonau'n cael rhagor o wybodaeth pan ddaw diweddariad i law gan yr Ombwdsman. Yn yr amgylchiadau felly, gofynnir i'r Pwyllgor ohirio ystyried y mater hwn ymhellach hyd fis Mai 2012.